

Подих Китаю

Людмила Скирда

Пекінська сюїта

Думаю про Пекінську Олімпіаду

Нарешті ми в Пекіні...
Наше авто мчить від Шоу Ду до міста
По новій шестирядній магістралі,
А я буквально прилипла до вікна лімузину.
Я не вірю своїм очам
І не можу відвести очі
Від отого дива, що за вікном,
Дива нового Пекіна.
Ліс хмарочосів, вогні реклам,
Сяючі вітрини...
Як, яким чином все це виникло на землі?
Лише п'ять років тому я була в цьому місці,
А зараз не впізнаю його.
Мій чоловік всміхається задоволено і пояснює:
"Все це Олімпіада!".
І раптом я розумію, що
Найвизначнішим чемпіоном Олімпіади
Став китайський народ.
Його трудовий рекорд неповторний!
Хвала йому і слава!

Думаю про святкування 60-річчя КНР

Як нам пощастило!
Ми приїхали до Пекіна напередодні
Святкування 60-річчя КНР.
І ось довгождана дата 1 жовтня – парад...
На дипломатичній трибуні ніде впасти яблуку.
Нема людини, яка б пропустила це історичне дійство.
Краса і Могуть, виявляється,
Це, напрочуд, гармонійний союз!
Нічого подібного наша планета досі не бачила.
Так, це Китай!

Минув час...
Напередодні Нового року
Я з дітьми зручно вмощуюсь на дивані
І вмикаю DVD. Я повертаюсь на парад.
Діти вдивляються у екран, мов заворожені,
Вони у захваті.
Ці хвилини вони запам'ятають назавжди.
Так, це Китай!

Слухаючи "Believe me, I can fly"

Ти знаєш, я вмію літати...
Я літала понад заснулим Віднем
І затишним Бонном, понад
Весняною Ніццою і зимовим Осло,
Понад сяючим у ночі Токіо
І потопаючим у каштанах Києвом,
Понад славетним Парижем
І розкішним Нью-Йорком,
А ще понад сумним Сан-Ремо
І веселим Краковом,
А ще, а ще, а ще...
Та хіба можна перелічити
Незчисленні маршрути крилатої душі поета...
Отож вчора я літала над Пекіном.
З тридцятого поверху готелю Marriott
Я злетіла понад парком Чаоянг
Над озером, таким романтичним вночі,
Що, здається, ще хвилина і зазвучить
Чарівна музика Чайковського,
А ці алеї і площі стануть лаштунками
Славетної казки про велике кохання.
Ліворуч палала вогнями Sanlitun Village:
Доносились веселі співи, ритми репу,
Запахи барбекю і Божоле.
Там, у маленькому і затишному кафе
Нещодавно я знайшла вірші Ду Фу
І дві години потерпала від захвату.
А далі амбасади, амбасади, амбасади...
А тут, у цьому скляному кубі,
Працює стиліст, що зіпсував мені зачіску,

А ось, наша українська хата з дикту,
А решта все як у інших.
І далі я повернула в бік ресторану Roses Town
І перелетіла через канал. Ось він,
Красень Kunlun, де я купувала
Святкові кейки на Чжунцю.
Аж ось Luftganza і Kempinski,
Де печуть найсмачніший apfelstrudel в Пекіні,
Ось він затишний Beergarten Paulaner,
Німецький ресторан, де саме зараз святкують Oktoberfest.
А ще далі Westin, кухню якого так полюбляє мій чоловік.
А он яскравий ліхтарик над входом –
Це мій масажний салон.
Ліворуч – старовинні черепиці,
Кажуть, колись тут була резиденція китайського принца.
Праворуч – невеликий гольф клуб,
До якого я збираюсь вступити,
А за рогом третьої кільцевої,
Як раз навпроти Zhaolong,
Славетний і, справді, смачнючий ресторан Da Dong.
Вже час вертатись додому,
Он та палаюча над Чаоянгом вісімка, число процвітання,
Буде моїм орієнтиром.
А ось і Marriott,
Подібний до середньовічного шотландського замку.
Дивовижне відчуття,
Ніби я повертаюсь додому.

Шукаю Резиденцію у Пекіні

Ось вже місяць, як щоранку я збираюсь в дорогу:
Ерік, Ненсі, Тіна, Стефані, Мейсон, Гордон, Дженні, — це моя учта.
East Lake Village, Somerset Fortune Garden, Capital Mansion, Greenland Garden,
Carry Center, Seasons Park, Park Way Court, Oakwood Residence, Upper East Side,
Asskott, Palm Springs –
Це мої маршрути, адже я шукаю резиденцію
І пошукам цим не видно кінця.
Злітаю ліфтами хмарочосів понад хмари,
Спускаюсь на грішну землю,
Мені хочеться ще і ще їхати ранковим Пекіном,
Стояти у пробках, всміхатися перехожим, спочивати в тіні дерев,

І рушати, рушати, рушати, рушати далі.
Милуватись містом з останнього поверху Millennium
І розглядати кожен клумбу і кожен ротонду Palm Springs, Блукати Розкішними садами
River Garden і спостерігати
За грою коропів у Grand Hills.
Ніде в світі я не бачила такого гармонійного житла для людини.
Ця краса якась безкінечна: ставки, парки, серпантини, фонтани
І квіти, квіти, квіти, квіти, квіти, квіти, квіти, квіти, квіти, квіти.
Я не можу зупинитись, я хочу бачити все...
Як спраглий мандрівник, що припадає до джерела,
Так я припадаю до мап Пекіна
І вдивляюсь, вдивляюсь, вдивляюсь,
Ніби хочу побачити якийсь далекий, прекрасний і незнаний берег.
А може я просто закохуюсь у Пекін з кожним днем
Все сильніше і сильніше,
І спрага моя – це спрага взаємності...

На свято "Чжунцю" відвідую літній палац Іхеюань

І

Магія назв... Знову і знову повторюю,
Мов всесильну мантру,
Благозвучні словосполучення, що творять
Той, вимріяний світ,
Повний рівноваги, краси, щастя:
"Палац Любові До Людства і Довголіття",
"Палац Благородства і Гармонії",
"Павільйон Орхідей", "Зала Радості",
"Палац Позахмарних Висот",
"Храм Море Мудрості і Розуму".
"Храм Доброчесностей", "Зала Скромності",
"Палац Дорогоцінної Хмари"...
Ви тільки уявіть собі цю дорогоцінність –
Звичайну хмаринку, що пролітає по небу.
Спробуйте зрозуміть, чому вона, справді безцінна?
Чи тому, що безцінним є саме наше життя,
Яке дає можливість любитись нею.
Чи тому, що прекрасна мить польоту проминальна
І її так хочеться зупинити у елегантній назві.
Чи просто тому, що настрої у імператриці Цісі

Був прекрасний з самого ранку.
А чи тому, що зазвичай вінценосці дивляться тільки
Вгору і ніколи вниз.
Хоч якби там не було, а диво-павільйон
Стоїть серед моря зелені і вчить
Цінувати ефемерні скарби.
У 1900 році парк Іхеюань
Було зруйновано і розграбовано
Об'єднаною армією восьми імперіалістичних країн.
Солдати зішкрябували золото зі статуй,
Палили шовкові килими,
Трошили порцеляну, вирубали сад,
Але "Дорогоцінну хмаринку"
Знищити було неможливо.
Вона, як і тисячі років тому, пливе по небу...

II

Що ми знаємо про імператрицю Цісі?
Що мала три пристрасті:
Влада, розкіш, насолода.
Що була гурманкою і модницею,
Що любила пекінесів і папуг,
Що батьки назвали майбутню владичицю Китаю
Маленька Орхідея, а Святою Матір'ю
Вона стала при дворі імператора,
Що була підступною і жорстокою,
Що була безжалісною і безсердечною,
Що була неймовірною красунею
І лишалась нею до смерті.
Уявляю, як чарівна жінка в розкішних шатах
Прогулюється галереєю вздовж озера,
Рівним приємним голосом, декламуючи
Вірші Ван Вея під звуки кокю...
А може зупиняється на хвилину
І мрійливо віддає наказ будувати
Новий павільйон і, звичайно, красивіший за всі попередні.
Мільйони китайців, що пройшли алеями Іхеюаню,
Зробили десятки мільйонів світлин
І з'їли сотні мільйонів тханхулу.
Чи згадали вони ту,

Волею якої ця краса з'явилась на світ.

III

Входжу до "Парку глибокої гармонії"...
Тисячі людей ідуть мені назустріч,
Здоровкаються, роблять світлини, посміхаються –
Щиро, радісно, непідробно.
Вдалені височіє Ваньшоушань,
Біля ніг плещеться Куньмінху,
На небі ні хмаринки, а на дворі вже жовтень...
Сонце пече немилосердно.
Заходжу до склепу і купую
Окуляри від сонця Dior за 20 юанів.
І щасливо продовжую свій шлях.
Ось серпантина підіймається вгору...
Входжу під зелене склепіння дерев
І зітхаю з полегшенням – яка прохолода!
Повільно підіймаюсь вгору кам'яною стежиною,
Відполірованою до блиску
Підборами відвідувачів так,
Що узорі з квітковим орнаментом просто сяють
Під нечастим промінням сонця,
Що пробивається крізь розлогі віти дерев.
Що за диво ця серпантина...
Вона ніби подруга взяла мене за руку
І веде кудись у незнане прекрасне.
Та й справді, раптом чую витончений спів –
Жіночі голоси долітають до мене звідкись з гори,
Ніби з неба хор янголів.
Підхожу ближче і, о диво, прекрасні юні китаянки
У старовинному павільйоні
Виводять рулади стародавніх мелодій.
Картина ця незабутня!
А далі знову божественні звуки...
Звідкись з гущавини...
Аж ось він, оркестр дивовижних інструментів –
Це кілька пенсіонерів-музикантів вирішили потішити нас Чудовою грою. Які молодці!
Аж ось серпантина зупиняється біля муру палацу
І я, ніби з уславленого Олімпу,
Спускаюсь вниз на грішну землю.

Я думаю про імператорів та імператриць,
Що залишили нам у спадок цю безкінечну красу,
У якій кожна людина знайшла свій космос,
Кожна відчувається щасливою
І кожна захищається від оточуючої благодаті,
Фільмуючи, фільмуючи, фільмуючи.
Відсутність флоту у часи імператриці Цисі
Дорого обійшлась Китаю,
Але минули роки і необачність імператриці
Обернулась її силою,
Адже доки на цій землі існує людина,
Краса завжди перемагатиме!

Вперше беру участь у святі "Чжунцю"

Місяць вийшов повільно і тихо.
Зупинивсь між розлогих узвиш,
Над рікою, що вічністю диха,
Диха вільно, мов пісня чи вірш.

Це хвилина уроча й жадана,
Час настав для палких молитов,
Мрія лине у світле незнане,
І не зна перешкод і заков.

При столі вся велика родина
Ритуальну вечерю вершить...
Ця, така гармонійна, хвилина
Вчить любові, навчає любить.

Буде дім повний щастя, мов місяць,
Буде в домі достаток і мир.
Ліхтарі, що над вікнами висять,
Ретранслюють цю віру в ефір.

І пливуть понад башти і вежі
Міріади послань золотих.
Ця енергія, справді, безмежна.
О, Китаю, це твій оберіг!

Мої діти закохуються у Пекін

Мої діти приїхали на новорічні свята в Пекін.
В такому красивому місті вони не були ще ніколи,
Хоча об'їхали півсвіту.
Ось вони на площі Тяньаньмень...
Скільки людей посміхаються їм,
Хочуть сфотографуватись разом,
Пригощають печеними каштанами,
Бажають щастя...
Так, це - гостинний Пекін.

Вперше відвідую пекінські хутуни

Ресторан "Арго", маленький острівок грецького тепла,
Загубився в одному з провулків хутунів,
Що неподалік храму Конфуція.
Без допомоги "Арго" знайти нереально.
Зупиняюсь біля сірого муру і прочиняю
Маленькі брунатні двері всередину.
Три китайські красуні у чудесних ціпао
І вовняних перелинах кидаються до мене
І навипередки запрошують до чайного будинку.
"А чому б і ні", — подумала я,
Бо зимовий вітер пронизував наскрізь.
Старовинний teahouse ...
Скільки ж йому років...
Яка краса сховалась за нічим не прикметними
Сіримі і безликими мурами будинку.
Як тут тепло і затишно,
Який смачний чай, які милі люди.
Отак і Китай відкривається лише тому,
Хто має відвагу прочинити двері у незнане.

Роздуми біля Великої Китайської стіни

Скільки в світі написано про це китайське диво...
Скільки гіпотез і припущень...
Скільки пеанів і од...
Скільки щирого захвату і подиву...
Ну що мені додати, як висловити бурю почуттів,
Що опанували мою душу,
Де знайти слова, здатні ввібрати в себе

Цю велич, цей геній, цю можуть!
Мовчу вражена...

Спостерігаю за метаморфозами саду Palm Springs

I

Рівненько стрижені кущі самшиту,
Ніби обперізують простір саду
Яскравою зеленою серпантиною.
Раптово похолодало і жовте листя
Осипалось з дерев прямо на кущі.
Дивлюсь у вікно і не вірю –
Золотий дракон стелиться по землі
І переливається на сонці.

II

Сніг випав цього року неждано.
Наш сад за ніч став білим і пухнастим.
"Ніхто не пам'ятає такої ранньої зими", —
Каже мені менеджер "Marriott",
Ніби вибачається за холод в апартаментах
І мороз на дворі.
А я посміхаюсь йому у відповідь
І заспокоюю: "Погода – це складова
Національної культури. Пишайтеся нею."

III

Лише середина грудня,
А бруньки на магноліях
У саду Palm Springs
Набубнявіли і так нагадують
Наших "котиків" на вербових гілочках.
Невже скоро весна?

Сонети для тебе, написані в Пекіні

I

Ми знову вдвох в цій дальній стороні
За сімома морями, за горами.
Любові світло й злагода між нами,
А наші дні розважливі, ясні.

О, як хотілось написати мені
Щось елегійне, щось, про що роками
Я мріяла. Та маєм інші карми –
Жага дерзань засвічує вогні

Нам знову й знову. Й знову ми у дії!
Лише вперед, лиш до вершин, до мрії
Не думкою, усім єством злетіть,

А потім у незнане з головою
І знов у небо, до зорі, якої
Нам навіть в снах ще не вдалось зустріть.

II

Стоять сади в оранжевих плодах.
Осінній день, мов повна чаша. Тихо.
Спадає лист, земля потужно диха,
Світ змінюється просто на очах.

Стає прозорим, ніби золотим,
Стає, мов казка, трохи загадковим.
Ставок лежить, мов золота підкова,
І золотавий парк сія за ним.

А ми рушаєм пагоді назустріч.
Вона сія на пагорбі чи кручі,
Чи в небесах пливе. Не в тому річ.

Важливо те, що ми удвох, як завжди,
І, що довкруг небачені пейзажі,
І що у небі журавлиний клич.

III

Невдовзі осінь нам махне крилом.

Позолотіли гірко вміть і ранком
Я не впізнала сад і ту альтанку,
Що помороззю сяє, ніби склом.

Цей ранок — між реальністю і сном.
Ледь видно у тумані: китаянка
Займається тай чі і пахне п'янко
Зопріле листя під моїм вікном.

Коханий мій, рушаймо в тиху осінь...
Вже досить боротьби, гонитви досить.
Поглянь, яка краса вдалечині!

О люба, ні, нам рано спочивати.
Майбутнє наше славне і крилате,
Попереду у нас найкращі дні!

Свято ліхтарів віщує щастя

Це свято, напевно, вигадали
Художники, музиканти, поети.
Стільки кольору, краси, фантазії,
Музики і поезії в ньому.
Світ стає сяючим від світла
Ліхтарів, посмішок людей,
Веселих мелодій і яскравих салютів.
В Sihn Kong купую цілий пакет
Смачнючих юань сяо і уявляю,
Як сядемо з тобою при столі,
Загадаємо мрію про велике щастя
І будемо смакувати вперше в житті
Солодощі дивовижної сили.

Готуємось до зустрічі року Тигра

Сьогодні ми прикрашаємо Посольство
Новорічними символами.
Що за чудова забава видобувати
З величезного глянцевого пакета
Неймовірної краси червоні витинанки
Зі золотими ієрогліфами,

Що нагадують казкові квіти.
Ось "чхуань хуа" - їх кріплять на скло вікон.
Тож Радість, Любов і Достаток
Одразу побачать тих, хто
Вже готовий до зустрічі гостей,
А значить - обов'язково
Навідаються і до нас.
А ось три пари розкішних "дуй лень",
Ними прикрашають двері з тією ж метою.
Всі вони про одне - прекрасне майбуття,
А, точніше, Щастя.
"Фу дзи" — так воно зветься по-китайськи.
І сьогодні, напередодні Нового року,
Всі ми говоримо мовою Щастя,
Бо кожен з нас прикріплює своє Щастя -
Хто на стіні, хто на шафі,
А хто прямо на екрані комп'ютера.
"Так багато щастя ніколи не було в моєму житті", -
Кажу я, щасливо всміхаючись,
Бо вірю, ні - знаю: тепер воно
Залишаться зі мною назавжди!

Перша новорічна ніч в Пекіні

Всю новорічну ніч в Китаї
Відганяють злих духів від осель.
Канонада, кулеметні черги,
Вибухи, салюти...
Закуповуються тони,
Ні, сотні тисяч тон піротехніки,
Адже процес буде тривати кілька днів,
А, може, і довше.
Що не кажіть,
А на боротьбу зі злом
Людство витрачає значно більше,
Аніж на утвердження добра...

Сайт стає реалією мого життя

Кожного разу, коли проїжджаю повз
Стародавню Пекінську обсерваторію,

Згадую мото мого сайта : "Ad Astra"

В передчутті весни

Холодна, довга, безкінечна
Чотиримісячна зима
Втомила мене.
Прагну дії!

Радію весняним квітам

Цей вірш про півонію
Ніжну, пухнасту,
Таку і в Китаї
Зустрінеш нечасто.

Рожеві пелюстки,
Смарагдові стебла
І посмішка тиха,
І погляд у небо.

Неначе принцеса
У перлах і шатах.
В ній ніжності стільки
І стільки принади,

Що кожного ранку,
Проходячи поряд,
Я дякую Господу,
Дякую зорям.

Качка по-пекінські у ресторані ДаДунг

Ми завернули за ріг
І зупинились вражені –
Це що, той самий, описаний в усіх гайдах,
І путівниках, в усіх журналах і книгах з кулінарії,
Розрекламований і десятки разів нагороджений ,
Неперевершений у приготуванні качки по-пекінські ДаДунг?
Сказати, що ресторан був забитий відвідувачами –
Це не сказати нічого.

Жодного вільного місця і жодних перспектив.
Аж ось чарівна китаянка
Лагідно посміхається нам – звільнився столик.
Ми "падаєм" на стільці і замовляємо її,
Відгодовану горіхами, вимочену у меду і оцті,
Смажену на дровах ароматних порід дерев,
Її, про яку ходять легенди у Пекіні.
Але спершу суп, гарячий ароматний,
В апельсинових горнятках,
Чудесна і смачна увертюра.
Хвилина чекання і вона в'їжджає до зали,
Мов імператриця до палацу,
Бездоганна і дорогоцінна.
Ось-ось її розріжуть так,
Аби золота і хрумка шкоринка
Покривала кожен шматочок і випромінювала
Дивовижний аромат таємниці,
Яку знає лише він – Великий Дунг.

Розміркову про пана Ма Юня і його "Алібабу"

Яким чином вирахувати IQ цієї людини?
Як збагнути суть цього проекту,
Де знайти пояснення?
Чи підлягає його шлях законам логіки?
Нічого не розумію, але ясно відчуваю,
Що тут не обійшлося без допомоги небес.

China beyond the dreams

На цій землі, на цій землі вродливій
Співають люди, бо вони щасливі.

На цій землі, на цій землі прадавній
Щасливі люди, бо вони зугарні.

На цій землі, на цій землі священній
Люди щасливі, тож благословенні.

На цій землі, мов надихом зігрітій,
Щасливі люди і талановиті.

На цій землі нежданій, наче диво,
Щасливий ти – це значить, я – щаслива!

Духовний простір

Як добре, що у світі ще й досі будують театри

Тут, у найбільшому театрі планети,
Неподалік площі Тяньаньмень,
На початку 21 сторіччя,
У сімнадцятий місячний день жовтня
Я дивлюсь і не знаходжу слів, аби
Висловити свій захват
Від краси цієї – ні не споруди,
Не будівлі і не палацу,
А якогось невимовно прекрасного творіння
Людського генія і людської величі.
Звідки ці рожеві, брунатні, сірі, чорні
У маленьких панцерниках мушлів,
Бордові, охристі і усіляки інші мармури і граніти,
Онікси і халцедони, яшми і діорити.
Як, яким чином ідея цього космічного горіха,
Що так нагадує мозок людини,
З'явилась на світ і була віртуозно втілена у життя.
Чому так пронизливо звучить монгольський спів
У залі, подібній на східну піалу...
Захід і Схід...Між ними відстань збільшується щомиті.
Адже гряде ера Духу...

Захоплена китайським ціпао

Що за казковий одяг!
Досить одягнути ціпао
І за мить зі звичайної жінки
Ти перетворюєшся на персону
Небаченої краси, точніше,
Ти прикрашаєш землю,
Мов квітка весняний сад.
Ці потрясаючі яскраві кольори,
Ці винахідливі узори вишивки,
Ці гармонійні витончені моделі...

Скільки часу існує це вбрання?
Скільки століть у нього попереду?
Ніхто не знає точно,
Але важливо інше -
Ціпао, так само, як китайський шовк,
Чи фламандські гобелени,
Бухарські килими,
Чи флорентійські розписи,
Українські вишиванки,
Чи андалузькі мережива,
Родоські мармури,
Чи золото скіфів
Нагадуватимуть завжди
Про прекрасну сутність
Людської душі -
Потяг до краси!

Милуюсь вазою "цзинтайлань"

Ніхто не знає віку цієї красуні,
Витонченої, елегантної, вишуканої,
Прибраної в золото і кобальт,
Розмальованої дивовижними драконами
Теракотового кольору.
Вона належала якомусь з імператорів епохи Мін,
Може була улюбленицею,
А може просто скромно стояла
На різьбленій тумбі у куточку якоїсь зали.
Хто знає? Зрозуміло одне -
Якимись загадковими шляхами
Вона дісталась до нас,
Як прекрасне поетичне послання -
Лаконічне і безсмертне...

Згадую зустріч з Ваном І

Ось він іде по червоній доріжці фестивалю -
Засмаглий красень у смокінгу,
З чарівною супутницею у чорних вечірніх строях.
Він, усміхнений і впевнений, як людина,
Котра знає для чого вона з'явилась у цьому світі.

Він випромінює оптимізм і енергію,
Він улюбленець мільйонів,
Він, що зіграв великого Мао.
А лише тиждень тому я сиділа з ним поряд
Кілька годин під час чайної церемонії
І розмовляла як з випадковим супутником
У купе залізничного вагону,
Трохи втомленим, трохи сумним,
І не здогадувалась, хто це насправді.

Відвідую антикварну лавку

Ця чаша епохи Мін,
Ця бронза епохи Тан,
А той під вікном жасмин?
Він сам собі кум і пан.

Відвідую виставку "Пам'яті перших героїв КНР"

I

Синьоока українка підводить мене
До портрету товариша Ху.
Це її робота -
Могутня, талановита, енергетична.
В далекому краї вона знайшла свою долю
І стала панею Лю,
Членом дивовижної родини,
В якій трагічне і світле переплелось,
Мов чорне і червоне
На українському рушнику.

II

В оранжевій танжуан , з кучерями до плеч,
Усміхнений, мов Хотей,
Він розгортає "Женьмінь жибао"
Зі статтею про себе
І говорить, говорить, говорить...
Ніби хоче розказати мені
Усе про своє колишнє життя,

Про свої майбутні плани,
Про цих видатних бійців партії,
З якими зустрівся, яких фільмував,
Яких обожнює...
Він знає, що зупинив мить істини назавжди.

III

На червоному килимі
Партійної виставки
Мене зупинив цей милий чоловік
З сором'язливою посмішкою,
І простягнув свій альбом гохуа –
Гліцинії, риби, пташки і бамбук...
Він малює те, що не зникне ніколи.

Відвідую виставку Fine Art, Beijing, 2009

В останні дні прекрасної пекінської осені
Блукаємо залами виставки,
Саме під час обіду,
Насолоджуючись французькими пейзажами
І запахом свинини у кисло-солодкому соусі.

Fashion Week 2009 в арт-районі 798

Я стільки читала про цей пекінський Монмартр,
Стільки чула захоплених відгуків
Від міжнародної богеми,
Стільки разів збиралась відвідати
Цю зону андеграунду,
Що стала однією з найдорожчих у Пекіні.
І от нарешті запрошення на Fashion Week...
Ніч, труби, цехи, залізниця,
Вагони, цистерни, майстерні,
Галереї, кафе, бігборди, реклама.
Одним словом, нелюдський кайф постмодерну,
Бенкет вседозволеності і розкутості,
Апогей безумства напродаж.
Вражає, але не моє...

Діалог про "Ластівку"

— Чому саме ця пісня
Залишила в твоїй душі
Такий солодкий спомин? –
Мабуть тому,
Що я почула в ній
Палку любов...
– До кого? –
А хіба це має значення?!

Вірші з нагоди знайомства зі скульптором Юанем Сікунем

I

З мого вікна видно парк Чаоянг.
Я бачу озеро, на ньому безліч човнів,
Довкола озера алея, здається безкінечна...
Саме на цій алеї, але з тамтого боку озера,
Стоїть пам'ятник Шевченку – один з найкращих в світі.
Поет іде супроти вітру в потужному пориві,
І, здається, не має такої сили, що його б зупинила.
Прекрасне творіння Юаня Сікуня!

II

Великий Ден Сяопін, що пройшов
Вже більшу половину свого життєвого шляху,
Присів відпочити перед новим ривком у майбутнє.
Вірна супутниця-сигарета – у правій руці,
Ліва – велично лежить на бильці фотелю,
Очі ледь примружені...
Здається, він задоволено посміхається...
Хто зна, може саме в цю мить
Народжується проект великого майбутнього
Нового Китаю!

III

Як передати суть олімпійського рекорду
І чи можливо це взагалі?

Адже людина перетворюється
На енергетичний згусток
І навряд чи зможе сама пояснити,
Що з нею відбувалось хвилину тому
На біговій доріжці.
Але для Юаня Сікуня неможливого не існує.
Портрет українського Бубки -
Підтвердження цьому.

IV

У рік Тигра вперше відвідую
Потрясаючий зоопарк у Пекіні
І зупиняюсь вражена:
Найбільший тигр світу -
"Тигр" Юаня Сікуня -
Неодмінно принесе щастя
Китайцям цього року.

V

Цей дім - чи музей, чи скульптурна майстерня,
Чи вернісаж, чи артистичне ательє,
Чи штаб-квартира всесвітньо відомого майстра,
Куди летять листи і нагороди, дипломи і призи,
Запрошення і пропозиції з усього світу.
Не знаю як назвати цей дім -
Житлом, храмом чи павільйоном мистецтв?
Все тут говорить про головне -
Працю, працю, працю...
Титанічну працю красивої людини.

VI

Це Конфуцій...
Так-так, я впізнала його відразу ще здалеку.
Самотня постать серед осіннього саду.
Листя облетіло з дерев і лежить в ногах філософа,
Як золотий ореол слави.
Учора до пізньої ночі я читала "Чунь-цю"
І захоплювалась роздумами великого мудреця,

А сьогодні підхожу до нього і кажу: "Спасибі".

Вулиця Люлічан — ще один подарунок Пекіна

I

Колись тут стояли майстерні...
В них вирувало життя вдень і вночі.
Тут робили черепицю для імператорських покоев,
А, значить, найкращу черепицю у світі.
Вдень і вночі палали печі,
Снували робітники, рікою лилась глазур.
Мануфактура розрослась і переїхала за місто,
А вуличка перетворилась на букіністичну Мекку
Для вельмож імператорського двору.
Книгарня "Жунбаозай" — це своєрідне ядро,
Довкола якого розрісся
Космос китайських скарбів –
Живопису, каліграфії, порцеляни...
Стою біля "Жунбаозай" і розумію:
Мудрість лежить в основі
Цієї країни прекрасного
Так само, як і в основі,
Прекрасного Китаю.

II

Якщо хочете зрозуміти
Витоки рукотворних мистецтв Китаю,
Ходіть на Люлічан
І годинами блукайте
З дворику у двір,
З крамниці до крамниці,
З поверху на поверх,
Від стелажа до стелажу,
Від полиці до полиці.
Пробуйте на дотик
М'які рулони паперу
Для каліграфії,
Перебирайте пензлики,
Гортайте пожовклі фоліанти,

Вдихайте запах старовини,
Вдивляйтесь у прекрасні розписи
Порцеляни Феньцай,
Потримайте у руках смарагдову
Вазу Лін Лун,
Оksamитова поверхня якої
Нагадує пелюстки півоній,
Розгорніть сувій
"Гори і води",
Занурюйтесь у цей
Безкінечний світ натхнення,
Наближуйтесь до істини,
Шукайте свій Шлях...

Шопен, Шопен, Шопен напередодні "Юань Сяо"

Ця затишна зала у хмарочосі на Фінансовій вулиці
Сьогодні зібрала палких прихильників
Божественної музики, що виривалась
З душі бентежного польського генія.
І ось вона полилась, як бурхливий весняний потік,
Пристрасна, ніжна, хвилююча...
Святкові вибухи за стінами зали нагадували про те,
Що Новий рік впевнено іде по землі Пекіна,
Але ми перенеслися у інший світ.
Наші душі на крилах любові летіли назустріч щастю,
Яке дарувала нам Клаудія Янг.

Дружба і поезія - великі радості людського життя

I

Коли зимове сонце
Заливає світлом мою кімнату,
Люблю розгорнути книгу Лі Бо
І читати, насолоджуючись кожним словом,
Вірші для друзів.
Бачу, як поет підходить
До альтанки Лао Лао,
Відламає вербову гілочку
І простягає на пам'ять другу,

Що від'їздить у далекі краї.
Так робили тисячу років до нього,
Так робитимуть і після.
Скільки поезії і ніжності у цьому звичаї!

II

Чому поети не приживаються
Під крилом можновладців?
Чому свобода для них
Дорожча за славу,
А келих вина –
За золотий гаманець?
Чому Лі Бо так легко
Залишив розкіш імператорського двору
І розпочав життя подорожнього
Довжиною у цілих десять років?
Може тому, що якби він цього не зробив,
Він ніколи б не зустрів Ду Фу,
Великого поета, що
Став його вірним другом
Аж до останніх днів.
Немає сумніву, друзів нам посилають небеса.

III

Весняна ніч. Лоян. Звуки флейти.
Лі Бо грає для Ду Фу,
Чи Ду Фу грає для Лі Бо...
Кожному зрозуміло,
Що це – розмова шляхетних сердець.

IV

Зимовий вечір такий холодний.
Вітер за вікном зриває
Останнє листя з дерев
І жене оскаженіло по алеї
Імператорського парку.
Лі Бо з келихом лузького вина
Побіля теплої грубки

Згадує весну і його рука
Впевнено виводить
Безсмертний рядок:
"Дивлюсь на водограй в горах Лушань".

V

Сьогодні неділя.
Перечитую Конфуція...
І знову, і знову переконуюсь
В простій істині:
"Мудрість безсмертна".

VI

Читаю вірші Лі Бо
І весь час згадую геніального
Українського поета
Миколу Вінграновського,
Який написав:
"Я п'ю, як пив
Мій друг Лі Бо".
Він мав право назвати
Лі Бо своїм другом.

VII

Не знаю, чому
Не Бо Цюй І, і не Ду Фу,
Не Ван Вей, і не Тао Юань Мінь,
А саме він – Лі Бо
Увійшов в моє життя,
Життя київського підлітка
З номенклатурної родини.
Хто подарував мені цю збірку?
Як вона зберіглася у моїй бібліотеці
Протягом цілого життя,
Аби приїхати зі мною аж до Пекіну
І радувати, радувати, радувати,
Мов тепле сонце,
Яке щоранку заливає мою кімнату.

Думаю про червоний колір в Китаї

З давніх-давен цей колір звався "жуй се" — колір щастя.
Мури Гугуна і двері хутуна,
Весільне вбрання і дудоур породіллі,
Ліхтарі і дракони, барабани і стрічки,
Листівки і печатки, сукні і дуйлені,
Вази і човни, і ще, і ще, і ще...
Усілякого різного гарного червоного
Ви знайдете в житті кожного китайця.
Це успіх і гармонія, любов і багатство,
Здоров'я і процвітання, вірність і щедрість,
Це віра великого народу у прекрасне майбуття.

Думаю про Конфуція по святкуванні "Чхунь Дзіє"

I

В моїй улюбленій книгарні,
На самому початку славетної Ванфудзін,
Підхожу до книжкової полиці
І нараховую вісімнадцять книжок про Конфуція.
Це - бум ідей!

II

Конфуцій повернувся в сучасний Китай
Так легко і органічно,
Ніби після тривалої відпустки
Приступив до роботи.
Це - доля генія!

III

У кінофільмі "Конфуцій"
Є геніальний кадр:
Чоловік і жінка дивляться
Один на одного так,
Як не здатні пояснити
Жодні слова в світі.
Це - мить кохання!

IV

Пісні його надихали,
Ритуали укріплювали дух,
Знання відсвіжували розум.
Це - шлях шляхетного!

V

Багатство і влада,
Здобуті нечесним шляхом,
Йому здавались хмаринкою,
Що пропливла по небу
І зникла без сліду.
Це - віра в добродієність!

VI

Він вважав:
Якщо злодій ще живий,
То це лише випадковість,
А не закономірність.
Це - прага справедливості!

VII

Він сказав:
"Як багато людей на землі!"
Жань Ю запитав:
"Коли їх так багато,
Що для них слід зробити?"
Він відповів:
"Їх слід зробити багатими!"
Жань Ю знову запитав:
"А коли стануть багатими,
Що ще потрібно?"
Він відповів: "Знання!"
Це - людяність!

VIII

Лише людяний здатен любити людей,
Лише чесний здатен цінувати чесність,
Лише благородний впізнає низького,
Лише справедливий вартий влади,
Лише мудрий цінує знання,
Лише достойний стане другом,
Лише обраний творить прекрасне.
Це - уроки Конфуція!

Диво китайської порцеляни супроводжує мене все життя

Все життя колекціоную
Біло-голубу порцеляну:
Севр і Дельф, Кузнецов і Гарднер,
Окура і Лімож, Майсен і Норітаке,
Веджвуд й Імарі, Міклашевський й Аугартен...
Цей список можна продовжувати ще і ще...
Але зараз про інше.
Думаю про те, що у всьому світі
Порцеляну називають China.
І це справедливо, адже порцеляна -
Це могутній подих Китаю.
В якому б куточку світу ви не знаходились,
Коли ви берете до рук чашку з ранковим чаєм,
Згадайте невідомих майстрів
Стародавнього світу, що вже тоді
Думали про нас...

Вірші, які я дарую моєму перекладачеві -Гао Ману

І

Цей красень-юнак, що виріс в середовищі
Російської еміграції в Харбіні,
І говорив російською мовою, мов рідною,
Взявся до літературних перекладів невипадково.
Він перекладав російських класиків,
Вчитувався у славетні тексти,
Марив Пушкіним і Чеховим
І працював, працював, працював...
Це можна було б назвати щастям,

Але в Китаї панували японці
І буквально щодня щось нагадувало
Про брутальну і жорстоку агресію.
Так гартувався характер.
Минули роки. Переді мною сидить
Сива, поважна людина, за плечима якої
Стільки радості і печалі, що це неможливо передати словами.
Він став славетним перекладачем
І славетним художником.
Потрясаючий портрет Шевченка його пензля
Ми щойно повісили у холі Посольства.
Він розповідає мені, як важко сприймав мої вірші –
Незвичні, модерні, раціональні...
Як не знав, перекладатиме їх чи ні.
Але ось він тут, поряд,
З чернетками перших перекладів.
Покресленими, з записаними берегами,
У знаках окликів і питань, примітках і коментарях.
І раптом я розумію, що ніхто і ніколи
Не читав мої вірші так уважно і вдумливо,
Так глибоко і прискіпливо. Ніхто і ніколи...
"Який пекельний труд!" — промовляю я подумки.
І він, ніби прочитавши мої думки, говорить:
"А знаєте який мій останній псевдонім?, – Улан Хан".[\[1\]](#)

II

У Гао Мана є чарівна дочка Сяо Лань.
Вона не говорить по-російськи, а я по-китайськи.
Тож ми лише посміхаємось одна одній.
Зазвичай вона супроводжує батька,
Опікується ним, ловить кожне його слово,
Фотографує, щось нотує, одним словом,
Як може прикрашає його життя.
Спостерігаючи за Сяо Лань,
Мій чоловік захоплено каже:
"Бачиш, а Конфуцій все-таки навчив
Китайців шанувати батьків".
"А може, добре серце цієї жінки,
То дарунок небес?", – відповідаю я.

III

Мій майстре, я хочу, щоб Ваші очі
Завжди сяяли натхненням і захватом,
Щоб Ваша рука міцно тримала пензель чи перо,
Щоб Ваш голос звучав бадьоро і твердо,
Щоб Ваше серце билось в унісон з часом,
Щоб Ваш талант постійно радував людей,
Щоб Ви не спинялись ні на мент,
Щоб сонце щоранку осявало Вашу кімнату
І нагадувало давню істину: людина – це світло,
А світло – незнищенне.

Українці в Китаї

Олександр Вертинський

Він був істинним П'єро –
Печальним, трохи манірним,
З вишуканими манерами аристократа,
З декадентським надломом і
Прихованою іронічністю нового,
Богемного, "срібного" покоління.
Як мало ми знаємо про нього...
Ну хоч би про Шанхай 1935 року...
Український соловейко, поет і бард,
Ресторани і кафе, зрідка концертні зали,
Згодом власний клуб, який відвідували
І безпардонні іноземці, що просто
Смітили грішми і почувалися тут як вдома,
І співвітчизники, багато з яких
Колись прибули на пароплавах з Владивостоку
На береги Хуанпу, рятуючись від політичних негараздів.
Тут, на китайських широтах, в багатьох ресторанах,
Почали подавати "лосун тан" —
Справжній український борщ
З часником, сметаною і пампушками.
Цю страву Вертинський вважав найсмачнішою у світі.
А поки він безумно закоханий
У найкрасивішу жінку Шанхая,
Принцесу, королівну, зірку першої величини,

Недосяжну мрію багатьох і багатьох...
Вони вінчались у Соборі Пресвятої Богородиці
Споручиці Грішних, і привітати свого улюбленця
Прийшов, здавалось, весь емігрантський Шанхай.
Чому Вертинський повернувся в післявоєнний,
Зруйнований і розграбований Радянський Союз?
Тому що завжди залишався порядною людиною.
Як міг він хотів допомогти рідному краю,
Що опинився віч на віч зі страшною бідною.
Його проводжали гучно. Оркестр Лунстрема
Грав дванадцять годин поспіль, а Cathay Hotel
Перетворився на колосальний танцювальний майданчик.
Так закінчилась щаслива шанхайська сторінка
У житті славетного маестро, сторінка, яка лишалась
Незабутньою аж до його скону.

Дмитро Хорват

Мати називала його Дмитриком...
"Дмитрику, ходи но до мене", —
Сміялась вона, засмагла, у вишиванці красива і юна.
Він біг по моріжку сільської садиби,
Перевалюючись з ніжки на ніжку,
Мов мале каченя, і заливався щасливим сміхом,
Коли діставався до її рук, що завжди пахли
Чи щойно звареним вишневим варенням,
Чи терпкою м'ятою, чи ще якимось літнім зіллям,
Назви якого він так ніколи і не взнав.
Генерал - лейтенант Дмитро Хорват,
Керуючий Китайсько-східною залізницею,
Вже третю годину колесив по Харбіну,
З півдня на північ, з заходу на схід.
Він шукав ділянку для будівництва
Українського Національного Дому,
Він чітко розумів - якщо цього
Не зробить зараз, навряд чи зробить колись.
Осінній вітер зривав останнє листя з дерев,
І оскаженіло гнав перед колесами кабріолету,
Ніби підганяв уперед, задавав поривчастий ритм
І пошукам, і самому життю цієї неординарної людини,
Яка тут, далеко на чужині, залишилась

Таким самим українцем, як і тоді
У херсонських степах свого дитинства.

Федір Даниленко

Китай – був його великою любов'ю і великою радістю.
Ця любов привела українського юнака
З Полтавщини аж до Харбіну,
Ця любов визначила головну справу цілого його життя –
Вивчення китайської культури,
Ця любов зробила з нього видатного вченого-сінолога,
Ця любов була стрижнем його духовного сходження.
Навіщо було арештовувати і вивозити до Сибіру
Сімдесятирічну людину – не будемо нині гадати.
Скажу лише, що Україна пишається своїм сином.

Григорій Кулішенко

Китай його пам'ятає і досі.
Дивлячись на його фото,
Гао Ман з повагою каже:
"Це наш герой!"
Та інакше і бути не могло,
Адже ця країна вміє цінувати
Справжню дружбу і справжні вчинки.
Він був найкращим льотчиком
Під час японської агресії у Китаї.
Японці промовляли його ім'я з жахом.
Не було жодного бою, з якого
Він не повернувся б переможцем.
Небо було стихією його життя,
В небі він знайшов свою смерть.
Сьогодні Благовіщення.
Я піднімаю своє обличчя до небес
І дивляюсь у бездонну блакить так,
Ніби хочу отримати звідти добру вість.

Катерина Десницька

Цей вірш про красу,
Про незвичайну красу української дівчини,

Яка, працюючи у польовому лазареті Маньчжурії,
Навіть у солодких снах не могла собі уявити те,
Що трапиться з нею невдовзі.
Де і як побачив її тайський принц Чакрабоном –
Залишається невідомим. Зрозуміло одне –
В серці полковника російської армії,
Де він служив в той час, спалахнуло шалене кохання.
І невдовзі Катруся стала принцесою На Пітсанулок.
Їй присвячували вірші і повісті, її портрети
Писали і ліпили славетні майстри.
Найславетніші кутюр'є одягали її
У найвишуканіші сукні і капелюшки.
А вона найбільше в світі любила сісти у фотель
Біля розквітлого куща бузку, як колись у рідному селі,
І тихенько затягнуть українську мелодію без слів,
Без початку, без кінця, мелодію прекрасну,
Мов безкрайї український степ.

Дорогами Піднебесної

Думаю про Великий Канал та його творців

Великий Канал – це велика мрія...

Великий Канал – це велика історія...

Великий Канал – це велика мудрість...

Великий Канал – це велика могуть...

Великий Канал – це великий подвиг...

Великий Канал – це велике випробування...

Великий Канал – це велика стратегія...

Великий Канал – це великий народ!

На відкритті виставки мистецтв у Хуайані

Що єднає митців усього світу?

Кажете, складне питання...
Я знаю на нього відповідь —
Це КРАСА!
Краса не знає кордонів...
Краса не має віку...
Красі не потрібна мова...
Краса вище закону...
Краса - це послання у вічність...

Два художники - китаєць і українець —
Проспівали гімн красі,
Точніше, зупинили прекрасну мить.
Яка це насолода! Яке це свято!

Наш перший маршрут у Шанхаї

У затишному провулку
Самого серця міста
Стоїть цей дім,
Де долю нового Китаю
Було вирішено остаточно і назавжди.
Тут відбувся
Перший з'їзд компартії.
З'явилась сила,
Яка об'єднала народ!
Чому зникають монархії?
Мабуть тому, що вони слабшають.
А чому вони слабшають?
Тому що нехтують заповідями мудреців
Про міру і справедливість.
Перемога Мао -
Стала торжеством справедливості.
Погляньте довкруг,
Чи не так?

Шанхай полонив мене красою

Я хочу освідчитись в коханні місту,
Яке з першого погляду стало моїм
З його хмарочосами і мостами,
Проспектами і бульварами,

Театрами і джазклубами,
Храми і садами,
З його унікальною атмосферою
Азійської Європи чи
Європейської Азії,
З його рафінованим істеблішментом
І галасливою туристичною юрбою,
З його тисячолітньою історією
І фантастичним майбутнім.
Я вдивлялась в його шляхетні обриси
І не могла надивитись...
Тричі на день я переїздила
З Пудону до Французького кварталу,
З Французького кварталу до Фуюй,
З Фуюй до Пудону
І далі...І знову...І знову...
Цей нескінченний марафон
Приводив мене на "Експо"
Найбільшу "Експо" в світовій історії,
Адже це Шанхай!
Втомлена я поверталась до резиденції
І, вдихаючи морозне повітря розкішного саду,
Остаточно переконувалась:
"Better city - better life"!

Відвідую пекінську і шанхайську резиденції Сун Цінлін

І

У цьому старовинному будинку,
Оточеному прекрасним садом,
На березі живописного озера
Народився останній імператор Китаю Пу І.
Ніщо не віщувало біди, але зовсім юним
Імператор залишив цю затишну,
Ніби казкову галявину, що нині
Потопає у золоті опалого листя,
І більше не повернувся сюди ніколи.
Через дуже багато років
Тут помиратиме перша в Китаї жінка-державець,
Мадам Сун Ятсен або Сун Цінлін,

Як назвали її батьки.
Вона пережила свого чоловіка
Більше ніж на пів сторіччя
І лишилась відданою своєму першому коханню.
Які промовисті уроки нам часом дарує доля.

II

Ця юна китайська красуня
З трохи капризними і зовсім дитинними устами,
З тенісною ракеткою у руках
Позує перед камерою
На подвір'ї американського коледжу
Серед щасливих однокурсників,
Безтурботних і самовпевнених.
За кілька років вона стане
Дружиною великого революціонера,
А справа революції буде
Покликанням її цілого життя.
Роздивляюсь старі світлини,
Ніби гортаю альбом близької людини,
Аж серце стискується від болю.
Ось на столику її дзеркальце,
Хусточки з вишивкою,
Маленький ридикюль...
Вона тримає його у руках на фото,
Зробленому напередодні смерті.

III

Сун Цінлін малює курчаток.
Їх п'ятеро, вони пухнасті
Сонячно-жовтого кольору
З червоними дзьобиками
І чорними очками.
Скільки тремтливої ніжності
В цих беззахисних створіннях,
Скільки тепла...
Це музика жіночого серця.

IV

Заходжу до шанхайської резиденції Сун Цінлін
І розумію відразу – ця оселя була улюбленою і щасливою.
Все в ній говорить про затишок і гармонію:
І старовинна порцеляна, підібрана з витонченим смаком,
І прекрасні картини на стінах,
І зручні красиві меблі,
І найвдаліші фото довкруги,
І чудові пастельні килими,
Подаровані самим Мао Цзедуном.
Ось тераса, на якій Сун Цінлін
Так любила випити келих чаю
Під м'яким промінням згасаючого сонця.
Кремезні дерева, квітучі кущі,
Бездоганний зелений газон...
Це був притулок
Для ніжної душі могутньої жінки,
Яку поет назвав "трояндою Китаю".

Зимовий Ханчжоу нагадує про вічне

І

Ханчжоу під снігом...
Кілька поколінь такого не бачили
І може ніколи не побачать,
Значить нам пощастило!
Тож, ідемо складати свої подяки
До храму Ліньїнси,
Одного з найстародавніших у Китаї.
На північ від озера Сіху
Між вічнозелених пагорбів
Проляга безкінечна алея,
Оповита сутеніючими променями
І засніженими вітами
Тисячолітніх дерев.
Цей храмовий парк,
Ці вкриті памороззю дерева,
Ця тиша довкруги,
Цей урочистий і врівноважений світ,
Ці вирізьблені в печерах
Статуї богів,

Що мудро всміхаючись,
Уважно спостерігають за нами,
Це повне злиття природи
І наших духовних поривань,
Свідчить тільки про одне –
Вічність десь поряд...

II

Озеро Сіху сьогодні сіре...
Стою під величезним парасолем,
Крізь дощ і сніг
Вдивляючись у далечінь,
Ніби хочу побачити рідне обличчя
На тамтому березі,
Далекому, як мрія.

III

Дивлюсь на нічний Ханчжоу
З вершини гори
І не вірю своїм очам:
У темному, важкому
Від снігових хмар небі,
Ніби декорація до класичної драми,
Пливе сяючий дракон.
Китайська земля ніколи не втомиться дивувати.

Відвідаю грушеву долину, залиту місячним сяйвом

Ченде з'явилося неждано...
Виникло, ніби прекрасний міраж,
Аби огорнути красою і прохолодою
І лишитись зі мною назавжди.
Ці палаци і сади, альтанки і галереї,
Зали і тераси, стежки і серпантини,
Озера і струмки, парки і храми.
Пагоди і святилища,
І квіти, квіти, квіти...
"Скільки краси може вмістити людське серце?" —
Запитую у небес і чую відповідь:

"Стільки, скільки її є на землі".
З павільйону "Зелених хмар"
Дивлюсь на грушеву долину,
Залиту місячним світлом,
І розумію – в моєму житті
Не було прекраснішого пейзажу...

Відвідую музей У Ченьєня в Хуайані

Цей аскетичний дім –
Ду Фу, Лі Бо, Ван Вей,
Піон, платан, гранат
І славний У Ченьєнь.

Минуло стільки літ,
Стільки століть сплигло.
Невже це той поріг,
Де генія крило

Прорвалось у світи
Крізь тисячі запон,
Аби подарувать
Народу свій закон.

Закон краси й добра,
Точніше, свій роман,
В якому всі дива,
Ніби вночі ліхтар,

Освітлюють життя
Печальні сторінки,
А світле майбуття
На відстані руки.

Гранат, платан, піон,
Рододендрону тінь,
Місток через струмок,
Пташа дзелень-дзілінь.

І генія можуть,
І долі щедра длань.

Й ніколи не забудь
Святковий Хуайань.

Це рай на долоні землі

I

Краса Санья робить нас щасливими,
Краса Санья робить нас веселими,
Краса Санья робить нас молодими,
Краса Санья робить нас вродливими,
Краса Санья робить нас толерантними,
Краса Санья робить нас однією родиною –
Фанів Хайнаню.
Краса Санья примушує нас
Любити і берегти Землю.

II

А це долина метеликів –
Мальовнича ущелина з гірською річкою.
Метелики небаченої краси
Перелітають з квітки на квітку.
"Метелики і квіти" — так називається
Книга моїх віршів, виданих в Італії.
Рік тому я ще не здогадувалась,
Що це про Хайнань.

III

Як красиво написав Голова КНР Цзян Цземін:
"Лазурне море з'єднується з небом,
Весна в Цзіня – нескінченна".

IV

Цим драконовим деревам тисячі років.
Вони ростуть лише тут, в затоці Ялунвань.
Ці драцени бачили так багато, що,
Якби вони вміли говорити, то
Жодний сайт не вмістив би цю інформацію.

Кажуть, бальзам з їх смоли
Повертає красу і молодість.
Як хочеться в це вірити!

V

Хайнань – це райський куточок на долоні Землі.
Так повинні були жити люди –
Між троянд і олеандрів, пальм і рододендронів,
На березі найчистішого моря в світі,
У теплі, радості і злагоді.
Але вони згрішили і були вигнані з Раю,
Аби після праведних трудів
На кілька днів повернутись
В цю райську місцину,
А потім в холодному, морозному Пекіні,
Або Києві цілий рік згадувать цю красу.
Невже ніхто і ніколи не поверне
Нам втрачену гармонію?

VI

Прекрасний сад "Циханпуду"
З усіх боків оточує павільйон
На честь богині Гуанін.
Її золота статуя, прикрашена
Рубінами, смарагдами і діамантами,
Вражає своєю розкішшю.
Коли дивишся на неї, думки про
Аскетизм і повстримність
Видаються ірреальними.

VII

Затока Ялунвань нагадує півмісяць молодик.
Пастельні пляжі, оточені смарагдовими горами...
Морська голубінь і срібні скелі...
Духмяні квіти і тропічні дерева...
Кажуть, цю місцину захищає
Від злих духів дракон Ялун,
Він береже пам'ять про свою кохану Цзілі,

Що загинула у морській пучині
Від шаленого кохання до іншого.
Що поробиш, нерозділене кохання –
Це завжди біда.

VIII

"Тяньяхацзяо" в перекладі з китайської
Значить "дуже віддалене місце".
Колись люди вважали Хайнань кінцем неба і землі.
Тут ставили крапку, тут стихувались пориви у незнане:
Навіщо шукати щось краще, коли райські куші
Були поряд, на відстані звичайного погляду?
Так за Хайнанем закріпилась слава земного раю.
Саме тут стоять два велетні,
Два камінні помники династії Цінь.
На одному зроблено напис – Тянья,
На другому – Хайцзяо.
Тут, на цій вродливій землі,
Закохані клянуться один одному
У вічному коханні.
Коли червоний диск сонця
Повільно зникає за обрієм,
Наберіть повні груди морського бризу
І видихніть: "Я люблю тебе".

IX

Як приємно сховатись від літньої спеки
На горі Дунь Шань, де завжди повіває
Прохолодний вітерець, де смарагдова
Зелень дерев казковим парасолем
Розкривається над твоєю головою,
Де крижані джерела втомлюють твою
Спрагу і повертають снагу.
Колись казали: "Гора славиться не
Висотою, а духами, що на ній живуть".
На Дунь Шані витають справді "добрі духи",
Тому її вважають першою горою Хайнаня.

X

Цей красивий чоловік
З юнацьким запалом
Розповідає мені про Хайнань:
Про загадковий тропічний ліс
В центрі острова,
Де не ступала нога людини,
Про море у призахідних
Променях сонця,
Коли вода переливається,
Мов перламутрова мушля,
І стає то рожевою, то голубою;
Про вишукані страви Хайнаня,
Аналога яким немає ніде в світі –
Курку, вигодувану екзотичними фруктами,
І ягня, що споживало лише траву
Безсмертя з гірських полонин;
Про рослини з сивої давнини
І про новітні, учора побудовані,
Розкішні курорти.
Ми сидимо на банкеті за головним столом,
На неосяжній галявині Mangrove Tree Resort,
Попереду тисячі гостей, а там вдалині
Море – безкрає, величне, прекрасне.
О, Хайнань!!!

Вірші, написані в пору цвітіння азалій в Байлі

I

А що таке любов? Любов – це чудо!
Ти взяв мене за руку, мовив: "Людо ..."
І щастям засвітилося лице.

Ця мить прекрасна, світла, незнищенна,
Бо Господом вона благословенна.
Кохання наше вічне. Вірмо в це...

II

Блукаємо між весняних азалій,
Поміж азалій у цвіту блукаєм...

Ти світлий, ніжний, наче білий птах,

Що пригорта крилом свою голубку.
Коханий мій, нехай не буде смутку
Нині і прісно у твоїх літах.

III

Ми на вершині вічної гори...
Які безкраї далі навкруги...
Цілуєш мої руки й промовляєш:

"Ти – найдорожча в світі, ти моя.
Без тебе я, то висохла земля.
Мов джерело, ти душу напуваєш".

IV

Ти написав мені прості слова,
Слова в яких твоя любов жива,
Твоя любов палка і незрадлива:

"Ти – сонце усього мого життя.
Люблю тебе до сліз, до забуття.
Прибудь до віку юна і щаслива".

Зміст

Пекінська сюїта

Думаю про Пекінську Олімпіаду
Думаю про святкування 60-річчя КНР
Слухаючи "Believe me, I can fly"
Шукаю Резиденцію у Пекіні

На свято "Чжунцю" відвідую літній палац Іхеюань

- I. "Магія назв... Знову і знову повторюю..."
- II. "Що ми знаємо про імператрицю Цзісі?..."
- III. "Входжу до "Парку глибокої гармонії"..."

Вперше беру участь у святі "Чжунцю"
Мої діти закохуються у Пекін
Вперше відвідую пекінські хутуни
Роздуми біля Великої Китайської стіни

Спостерігаю за метаморфозами саду Palm Springs

- I. "Рівненько стрижені кущі самшиту..."
- II. "Сніг випав цього року неждано..."
- III. "Лише середина грудня..."

Сонети для тебе, написані в Пекіні

- I. "Ми знову вдвох в цій дальній стороні..."
- II. "Стоять сади в оранжевих плодах..."
- III. "Невдовзі осінь нам махне крилом..."

Свято ліхтарів віщує щастя
Готуємось до зустрічі року Тигра
Перша новорічна ніч в Пекіні
Сайт стає реалією мого життя
В передчутті весни
Радію весняним квітам
Качка по-пекінськи у ресторані Да Дунг
Розміркову про пана Ма Юня і його "Алібабу"
China beyond the dreams

Духовний простір

Як добре, що у світі ще й досі будують театри
Захоплена китайським ціпао
Милуюсь вазою "цзинтайлань"
Згадую зустріч з Ваном І
Відвідую антикварну лавку

Відвідую виставку "Пам'яті перших героїв КНР"

- I. "Синьоока українка підводить мене..."
- II. "В оранжевій танжуан , з кучерями до плеч..."
- III. "На червоному килимі..."

Відвідую виставку Fine Art, Beijing, 2009
Fashion Week 2009 в арт-районі 798
Діалог про "Ластівку"

Вірші з нагоди знайомства зі скульптором Юанем Сікунем

- I. "З мого вікна видно парк Чаоянг..."
- II. "Великий Ден Сяопін, що пройшов..."
- III. "Як передати суть олімпійського рекорду..."
- IV. "У рік Тигра вперше відвідую..."
- V. "Цей дім - чи музей, чи скульптурна майстерня..."
- VI. "Це Конфуцій..."

Вулиця Люлічан — ще один подарунок Пекіна

- I. "Колись тут стояли майстерні..."
- II. "Якщо хочете зрозуміти..."

Шопен, Шопен, Шопен напередодні "Юань Сяо"

Дружба і поезія - великі радості людського життя

- I. "Коли зимове сонце..."
- II. "Чому поети не приживаються..."
- III. "Весняна ніч. Лоян. Звуки флейти..."
- IV. "Зимовий вечір такий холодний..."
- V. "Сьогодні неділя..."
- VI. "Читаю вірші Лі Бо..."
- VII. "Не знаю, чому..."

Думаю про червоний колір в Китаї

Думаю про Конфуція по святкуванні "Чхунь Дзіє"

- I. "В моїй улюбленій книгарні..."
- II. "Конфуцій повернувся в сучасний Китай..."
- III. "У кінофільмі "Конфуцій"..."
- IV. "Пісні його надихали..."
- V. "Багатство і влада..."
- VI. "Він вважав..."
- VII. "Він сказав..."

VIII. "Лише людяний здатен любить людей..."

Диво китайської порцеляни супроводжує мене все життя

Вірші, які я дарую моєму перекладачеві – Гао Ману

I. "Цей красень-юнак, що виріс в середовищі..."

II. "У Гао Мана є чарівна дочка Сяо Лань..."

III. "Мій майстре, я хочу, щоб Ваші очі..."

Українці в Китаї

Олександр Вертинський

Дмитро Хорват

Федір Даниленко

Григорій Кулішенко

Катерина Десницька

Дорогами Піднебесної

Думаю про Великий Канал та його творців

На відкритті виставки мистецтв у Хуайані

Наш перший маршрут у Шанхаї

Шанхай полонив мене красою

Відвідую пекінську і шанхайську резиденції Сун Цінлін

I. "У цьому старовинному будинку..."

II. "Ця юна китайська красуня..."

III. "Сун Цінлін малює курчаток..."

IV. "Заходжу до шанхайської резиденції Сун Цінлін..."

Зимовий Ханчжоу нагадує про вічне

I. "Ханчжоу під снігом..."

II. "Озеро Сіху сьогодні сіре..."

III. "Дивлюсь на нічний Ханчжоу..."

Відвідую грушеву долину, залиту місячним сяйвом

Відвідую музей У Ченьєня в Хуайані

Це рай на долоні землі

- I. "Краса Санья робить нас щасливими..."
- II. "А це долина метеликів..."
- III. "Як красиво написав Голова КНР Цзян Цземін..."
- IV. "Цим драконовим деревам тисячі років..."
- V. "Хайнань – це райський куточок на долоні Землі..."
- VI. "Прекрасний сад "Циханпуду"..."
- VII. "Затока Ялунвань нагадує півмісяць молодик..."
- VII. "'Тяньяхацзяо' в перекладі з китайської..."
- IX. "Як приємно сховатись від літньої спеки..."
- X. "Цей красивий чоловік..."

Вірші, написані в пору цвітіння азалій в Байлі

- I. "А що таке любов? Любов – це чудо!..."
- II. "Блукаємо між весняних азалій..."
- III. "Ми на вершині вічної гори..."
- IV. "Ти написав мені прості слова..."

[\[1\]](#) Улан Хан – червоний піт